

[Christmas Møller.]

efter det foreliggende Forslag rigsdagsmæssigt set bedre end nu. Og hvis vi skal være helt ærlige, hvad er saa Sandheden med Hensyn til de to Gange tre Behandlinger? Den er jo blevet den, ikke paa Regeringens Foranledning, men rent faktisk, at en Del af Behandlingerne er blevet formelle. Den Ordning, der skabes, kan derfor meget godt sættes ved Siden af den, vi har.

Med Hensyn til Valgretsalderen er vi altsaa standset ved de 23 Aar. Det er ikke rigtigt, som det ærede Medlem Hr. Brorsen sagde, at Sverige har 23 Aar og 27 Aar, det var, om jeg saa maa sige, en forsinket Berliner, for Professor Berlin har jo — og derfor er det ærede Medlem Hr. Brorsen undskyldt — ikke fulgt saadan med i det forfatningsmæssige Arbejde ude i Verden, at han har lagt Mærke til, at Sverige ved det sidste Valg gik ned til de 23 Aar. Altsaa, de 23 Aar staa fast for Norge og Sverige, og vi for vort Vedkommende mener, at dette Lands Ungdom i al Almindelighed, Arbejderklassens Børn, den almindelige Landmands Børn, naar de har naaet den Alder, har været stillet saaledes i adskillige Aar, at de har maattet klare sig selv, har maattet svare deres Afgifter til det offentlige, og de unge Mænd har haft deres Værnepligt, og derfor mener vi, at det ikke er urimeligt — ogsaa naar henses til, at Valgretsalderen er 21 Aar i England og i Frankrig —, at vi har 23 Aars Valgretsaldere her i Landet.

Med Hensyn til Folkeafstemning vilde jeg gerne have hørt noget nærmere om, hvilke Ændringer det var man ønskede. Jeg og mit Parti kunde godt ønske, at der blev givet lidt smidigere Regler for Folkeafstemning, det ved enhver, der har deltaget i Forfatningskommissionens Forhandlinger. Det, der har været Opgaven med Hensyn til Folkeafstemningen, har været at skabe en rigtig Folkeafstemningsregel uden at strande paa det Skær, at en hvilken som helst taabelig Bevægelse skulde kunne sætte et Folkeafstemningsapparat i Gang, vel vidende, at den ikke havde nogen som helst Betydning ved selve Folkeafstemningen, men den gjorde det kun for at skabe Interesse for den selv eller lave Uro i Landet. Hensigten med en Folkeafstemning er efter min Opfattelse at give en Adgang for dem, der var Mindretal paa Valgdagen, og som maaske i Løbet af den Tid, der er gaaet siden Valget, er blevet Flertal paa et bestemt Spørgsmaal, til at faa dette Spørgsmaal ud til Vælgernes Afgørelse. Det er det, den nuværende Grundlovs Folkeafstemningsregler betyder, og meget mere skal

de heller ikke indeholde. Det er ogsaa klart, at der bag en Folkeafstemning skal staa en virkelig Vilje, der skal bag den staa en bestemt Stemning af stærk Karakter, og derfor er det ogsaa rimeligt at kræve, at der skal betydelige Anstrengelser til.

Jeg hørte med Glæde den Bemærkning, det ærede Medlem Hr. Hartvig Frisch gjorde om Ordet „højst“ i Folkeafstemningsparagraffen, og jeg anerkender den loyale Maade, paa hvilken det ærede Medlem fremsatte sine Bemærkninger her. Men jeg vil gerne sige til det høje Ting, at alle de Betragtninger, der har været fremme om, at der bliver givet saa kort en Frist, at det er Partimaskineriet, og hvad Djævelskab det nu er man kan tænke sig, der alene skal kunne handle, er helt urimelig Tale.

Hvis et Lovforslag skal føres ud til Folkeafstemning, vil det dreje sig om en betydningsfuld Lov, en Lov, som man ikke vil jage igennem Rigsdagen, en Lov, som har været forelagt og behandlet, eventuelt udvalgsbehandlet i begge Rigsdagens Ting, inden den gaar ud til Folkeafstemning. Man behøver ikke at tale om, at der kan ses bort fra Fristerne, at det hele kan gennemføres en, to, tre, for hvis man vil ud i parlamentarisk Anarki, er der jo ikke noget at diskutere; men hvis man vil forstaa Reglerne efter deres Mening og Indhold, vil man være klar over, at Folkeafstemningsreglerne, saaledes som de er formet her, maaske er noget for strenge, saa at de kunde ønskes blidere; men selve dette, at de skal være strenge, at der skal være Alvor bag, at der skal være en Bevægelse i Landet, som virkelig vil have en Folkeafstemning, det er der intet som helst at sige til.

Jeg spørger det ærede Medlem Hr. Brorsen, hvad han kunde tænke sig i saa Henseende. Det ærede Medlem sluttede med at sige, at han gerne vilde forhandle. Nu har jeg ganske vist læst baade det ene og det andet Sted, at den konservative Opposition var lammet, fordi den forhandlede Forfatning med Regeringen. Det ærede Medlem Hr. Brorsen er jo ikke bange af sig, kan jeg sige; han er parat til at forhandle, og jeg spørger derfor det ærede Medlem Hr. Brorsen: Hvad vil han forhandle om med Hensyn til Folkeafstemning? Jeg har ogsaa Lov til at sige her, at jeg har ikke nogen Erindring om, at der under Forhandlingerne var en stærk Tilslutning til vore Betragtninger om Folkeafstemning. Men der er Tid endnu, og lad os derfor høre, hvad det drejer sig om.

Der er ogsaa gjort Bemærkninger om, at der i denne Grundlov ikke vil komme